

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

45

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-64-8

BRNO 2004

3001-

9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 45

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
- Odpovědný redaktor: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc.,
PhDr. Rudolf Procházka, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del
Maschio
- Na titulním listě: Jeskyně Švédův stůl. Foto Jiří A. Svoboda
- Tisk: Bekros
- Náklad: 400 ks

© 2004 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

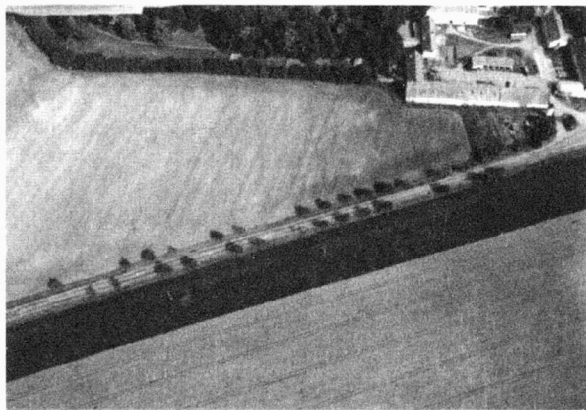
Resumé

Tetšice (Bez. Brno-venkov). 750 m O der Station der Tsechischen Bahne. Neolithikum. Oberflächensammlung.

TULEŠICE (okr. Znojmo)

„Na dlouhých záhonech“. LnK, MMK. Sídliště. Povrchový průzkum.

V září roku 2003 byl proveden povrchový průzkum v trati „Na dlouhých záhonech“, kde již v roce 2000 zachytil M. Bálek pomocí letecké prospekce v porostu obilí asi 40 bodových objektů oválného tvaru (obr. 10; Bálek 2001, 278). Polní trať se nachází severně od obce mezi silnicí vedoucí z Tulešic do Dolních Dubňan a areálem zámeckého parku, na plochém návrší mírně se svažujícím jihovýchodním směrem k Tulešickému potoku. Přesná poloha lokality, rozkládající se v nadmořské výšce od 298 do 301 m, je na ZM ČR 1:10 000,

Obr. 10. Tulešice, Na dlouhých záhonech. Letecký snímek lokality (foto M. Bálek).

Tulešice, Na dlouhých záhonech. Lufstaufnahme der Lokalität (Photo M. Bálek).

listu 24-33-24, určena body o souřadnicích 52:191, 56:187, 73:202 a 60:206 mm od západní-j jižní sekční čáry. Povrchovým sběrem se podařilo získat kolekci zlomků keramických nádob a kamenné štípané industrie kultury s lineární keramikou a moravskou malovanou keramikou. S největší pravděpodobností se jedná o pokračování neolitického sídlištního areálu, jehož část byla podle záznamu J. Kaufmana zničena v letech 1958 a 1960 při výstavbě státního statku, vzdáleného asi 200 m jihozápadním směrem (nálezořá zpráva č. j. 974/61 uložena v archivu AÚ AV ČR v Brně).

Michal Přichystal, ÚAPP Brno

Literatura

Bálek, M. 2001: Výsledky leteckého snímkování na Moravě v roce 2000, Přehled výzkumů 42 (2000), 271-279.

Resumé

Tulešice (Bez. Znojmo). „Na dlouhých záhonech“. LBK, MBK. Siedlung. Terrainbegehung.

VELKÉ LOSINY (okr. Šumperk)

1 km SZ od středu obce. Neolit – Enolit (?). Ojedinelý nález. Povrchový sběr.

V souvislosti s povrchovými průzkumy prováděnými na podzim 2003 byly získány nové doklady pravěkého osídlení katastru Velkých Losin.

Jedním nálezem je čepelovitý úštěp s boční retuší, vyrobený ze silicitu glacienních sedimentů (obr. 11). Jeho délka je 54 mm. Tento nález lze rámcově datovat do neolitického nebo eneolitického období. Místem nálezu byl táhlý odlesněný hřeben nad lázeňským lesíkem, nad soutokem říčky Račinka a jejího bezejmenného přítoku. Přesné určení místa nálezu nám vymezuje bod na ZM 1: 10 000, list 14 – 42 – 01, jehož souřadnice jsou 254 mm od Z s. č. a 240 od J s. č. Nadmořská výška nálezu je 423 m n. m. Z místa nálezu se naskýtá výhled na vzdálené vrcholky jeseníckých hor.

Zdeněk Schenk, FF MU Brno

Obr. 11. Velké Losiny. Náhodný nález čepelovitého úštěpu. Velké Losiny. Spaltindustrie. Einzelfund.

Literatura

Goš, V. 1969: Pravěk Šumperka, Severní Morava 18, 33-39.

Resumé

Velké Losiny (Bez. Šumperk). 1 km NW vom Zentrum der Gemeinde. Neolithikum – Äneolithikum (?). Einzelfund. Oberflächensammlung.

VELKÝ TÝNEC (k. ú. Vsisko, okr. Olomouc)

„Skřlípky“. LnK, MMK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Na polykulturní lokalitě (viz v kap. Středověk a novověk) byla doložena osídlení z období neolitu.

Jakub Vrána, AC Olomouc

Resumé

Velký Týnec (Kataster Vsisko, Bez. Olomouc). „Sklípky“. LBK. Rettungsgrabung.

VEVERSKÉ KNÍNICE (okr. Brno-venkov)

„Netušilky“. MMK. Sídliště. Povrchový průzkum.

Nové pravěké sídliště se nachází ve výhodné poloze na mírném svahu se sklonem k východu na rozhraní katastrů Veverských Knínic a Brna – Bystřec v trati „Netušilky“ (2,5 km V středu obce). Povrchovým sběrem bylo shromážděno několik fragmentů keramiky vesměs písčitého charakteru. Polokulovitý výčnělek datuje soubor do kultury s MMK. Plošně retušovaný, oboustranně přelomený artefakt, může náležet do průběhu eneolitického či starobronzového období. Ostatní kamená štípaná industrie je – až na dva patinované úštěpy ze spongolitu (viz kap. Paleolit) – zhotovena výhradně z rohovce typu Krumlovský les – variety II (dvě jádra, oboustranně přelomená čepelka, drobný úštěp) a jeden kus je přepálený.

Martin Kuča, Jiří Šlajnsna, FF MU Brno

Resumé

Veverské Knínice (Bez. Brno-venkov). „Netušilky“. MBK. Siedlung. Oberflächensammlung.

VYSOKÉ POPOVICE (okr. Brno-venkov)

„Dlouhé“. Neolit. Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum.

Při podrobném průzkumu mikroregionu Vysokých Popovic jsme našli 3 ojedinelé kusy ŠI. Nalezené úštěpy byly objeveny poměrně daleko od sebe v trati Dlouhé (600 m JZ od kostela v obci) ve spodní části členitého jižního svahu mezi železniční tratí Okříšky-Brno a potokem Habřina. Nadmořská výška je 430–445 m a pozice v ZM 1:25 000, mapový list 24-332 Mohelno, 350 mm od Z s. č. a 302 mm od J s. č. Podloží zde tvoří zvětřalá bítešská rula. Úštěpy jsou vyrobeny z rohovce typu Krumlovský les (varieta I i II) a z kvalitní křemičité zvětřaliny hadců – plazmy. Artefakt z plazmy dokazuje, že tato atraktivní surovina, pocházející z primárních výskytů v okolí Jevišovic (30 km daleko), byla v neolitu distribuována po celé jihozápadní Moravě a objevuje se tak i v místech závislých na přísunu jiných druhů surovin; v tomto případě jde o rohovec typu Krumlovský les. Zároveň tyto nálezy mohou indikovat blízkost dosud neznámého neolitického sídliště. Z této lokality mohou pocházet i staré nálezy kamenných seker (sekeromlatů) uváděných z Popovic (Kratochvíl 1904, 247).

Milan Vokáč, Martin Kuča, Josef Kovář, FF MU Brno

Literatura

Kratochvíl, A. 1904: Ivančický okres. Vlastivěda Moravská II. Brno.

Resumé

Vysoké Popovice (Bez. Brno-venkov). „Dlouhé“. Neolithikum. Einzelfunde. Oberflächensammlung.

ZAKŘANY (okr. Brno-venkov)

„Nivy“. LnK. Sídliště. Povrchový průzkum.

Mezi JZ okrajem obce (škola) a ZD na pozvolném JV sprašovém svahu v trati Nivy jsme po hluboké orbě objevili několik porušených objektů. Nadmořská výška lokality je 370–380 m a poloha v ZM 1:25 000, mapový list 24-332 Mohelno, je 465 mm od Z s. č. a 257 mm od J s. č.

Z početných objektů pochází kupodivu jen velmi málo náleží keramiky, kamenné industrie a mazanice. Keramika je vyrobena z „bahnitého“ keramického těsta se silnou organickou příměsí, ojedinele i z písčité hmoty. Ve dvou případech jsme zachytili zdobení pomocí řádek nehtovitých vrypů. Surovinová základna kamenné štípané industrie je naprosto monotónní – tvořena pouze rohovcem typu Krumlovský les, variety I (1 ks) a II (4 ks). Další dva úštěpy jsou z přepáleného rohovce výše uvedeného typu. Mimo bulbované úštěpy se objevila čepel s náznaky laterální retuše. Broušenou industrii reprezentuje ověřený fragment kopytovitého klínu (?), snad ze zelenavého jemnozrného amfibolitu.

Vzhledem k poloze lokality v těsném sousedství obce nepřekvapují nálezy tuhové pozdněhradištní (1 ks zdoben radélkem a další obvodovou lištou a žlábkou) a zejména vrcholně středověké keramiky rozptýlené po celé polní trati.

„Padělky u hřbitova“. MMK. Sídliště. Povrchový průzkum.

Na výrazném jihovýchodním sprašovém svahu jsme v okolí kóty 404,9 m v trati Padělky u hřbitova (700 m S od kostela) po hluboké orbě objevili 2 porušené objekty. Poloha lokality v ZM 1:25 000, mapový list 24-332 Mohelno, je 475 mm od Z s. č. a 303 mm od J s. č.

Díky zahloubení objektů do sprašové návěje jsou nalezené kusy keramiky velmi dobře zachovány. Pro kulturu s MMK je typický zaoblený okraj a polokulovitý výčnělek. Z ojedinelých exemplářů kamenné štípané industrie byly nalezeny 2 větší úštěpy z rohovce typu Krumlovský les obou variet. Z ostatních náleží je nutné zmínit fragment raně novověké skleněné nádoby.

Zajímavá je poloha sídliště na výrazném hřbetu, který je jedním z posledních, jež spadají z Českomoravské vrchoviny a kontrolují celé území až k Oslavanům.

Martin Kuča, Milan Vokáč, Josef Kovář, FF MU Brno

Resumé

Zakřany (Bez. Brno-venkov). „Nivy“. LBK. Siedlung. Oberflächensammlung.

Zakřany (Bez. Brno-venkov). „Padělky u hřbitova“. MBK. Siedlung. Oberflächensammlung.

ZLÍN (k. ú. Malenovice, okr. Zlín)

„Mezicestí“. LnK, MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2003 proběhla další etapa archeologického výzkumu na známé polykulturní lokalitě „Mezicestí“ na katastru Zlína – Malenovic, vyvolaná výstavbou dalšího nákupního střediska CENTRO II (lokalita je situována na ZM 1 : 10 000,